

SIASI UĒSILIANA TAU‘ATĀINA ‘O TONGA ‘I
‘AOSITELĒLIA

(THE METHODIST CHURCH OF TONGA IN AUSTRALIA)

FAKATAHA FAKA-KUATA LAHI

MINITI

Sea : REV. SIONE ‘ALE
‘Aho : 10 Siune, 2023
Taimi : 10 pongipongi
Feitu‘u : St Mary’s League Club + Zoom
Fika Fakataha : FKL0623

- i. Ko e Lotu Kamata
  - a. Himi: 614
  - b. Lesoni : Saame 50:7-15.(Rev.Ta'imalie Fisi'ihoi).
  - c. Lotu: Rev. Fili Tui'onetoa.
  - d. Lea Talitali: Sea, Rev. Siaone 'Ale(Pule Le'ole'o)

- ii. Fokotu'u ke tokoni 'a Rev Ta'imalie Fisi'ihoi ke tokoni ki he ngaue faka Sekelitali. Pea fokotu'u mo ha Faifekau Hoko ki he fatongia fakasekelitali(Rev.Setelo Katoa)
Tali 'e he Fakataha.

- iii. Fokotu'u ke ngāue'aki 'a e 'asenita faka konisitutone 'a e Siasi ki he ngaahi Fakataha Faka-Kuata Lahi (*paaki hono nima(5), 2005, Ko e Fakataha Faka-Kuata, peesi 50*)
Tali 'e he Fakataha

FIKA 3 (ii) KO E FAKATAHA FAKA-KUATA LAHI

Ko e ngaahi fehu'i:

(a) Ko hai 'oku tau 'i heni'?

Kau Poaki: Rev. Tene Tiueti, Rev.Viliami 'Ofahengaue,Samisoni Taelangi,Simaileva Li, Lupeni 'Aho, Ahi 'o Ulakai, Paea Moala,'Ekileti Moala, 'Iunisi Talia'uli, Mele Taelangi,Le'ole'o Leka,Mele Leka,Siale Mila, 'Esitoni Latu, Titoumi Latu,Siale Moala'eua, Li'ekina 'Akau ola, Viliami To'a, Siliva Tukuafu, 'Episoni Moala, Vikiviki Māpapalangi, Safinati Māpapalangi, Feleti Vi, 'Ofa Tuiaki, Sifa Finau,

(e) 'Oku toko fiha 'a e Kau Lotu Fehu'i 'i he Kuata ni? (Ke tali 'e he Setuata Lahi Fakavahefonua)

Tali 'e he fakataha ko e toko 632.

(f) Ko e hā 'a e pa'anga tala'ofa kuo hū mai 'i he Kuata ni? (Ke tali 'e he Setuata Lahi Fakavahefonua)

Tali 'e he fakataha ko e \$51858, 'oku toe 'a e ngaahi Fai'angalotu 'e 9.

(h) Ko e hā 'a e pa'anga hū atu?(Ke tali 'e he fakataha Setuata Lahi Fakavahefonua)

Tali 'e he fakataha ko e \$66320.

(i) Ko e hā 'a e fakamatala ki he:

(i) Potungāue Ako Faka-Kalisitiane?

Rev.Dr Lousiale Uasike Mone & Rev.Tevita Mone.

Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala na'e fakahoko 'e he Rev.Tevita Mone. Pea mo e fiema'u ke 'omai 'a e fakamatala fakapepa.

(ii) Potungāue 'Evangelio?

Rev.Dr Lousiale Uasike Mone & Rev.Tevita Mone.

Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala na'e fakahoko 'e he Rev.Tevita Mone. Pea mo e fiema'u ke 'omai 'a e fakamatala fakapepa.

(iii) Potungāue Ako**(iv) Potungāue 'a Fāfine?**

Fakafeta'i kia Sihova, he 'oku lelei ia, He 'oku tolonga 'o ta'engata 'ene 'alo'ofa. Koe fakafeta'iana 'ia 'emau mou'i koe'uhi koe 'ofa fakapalovitenisi 'a e 'Otua kuo ne fai ma'ae kau tau ma'ae Kolosi 'o mau a'usia mai ai 'a e kuata hono ua 'o e ta'u koeni 2023, Pea neongo e lahi 'o e nga'ahi faingata'a 'i he fononga'anga ni, kae fakafeta'i 'oku hao pea malū pē 'a e taki 'o e Potungāue 'a fāfine 'Elenoa 'Ale pehe ki he kau vaasi koula pehe ki si'i kau fefine mateaki 'o e Potungāue 'a fāfine.

NGĀUE KUO LAVA

1. Na'e lava 'a e fakataha 'a e Potungāue 'a fāfine mo e hoa 'o e 'Eiki Palesiteni Mele Havea 'i he Tokonaki 21/04/2023 'i he lolotonga 'o e fakataha faka Vahefonua, pea na'e fakalaumālie mo fakamafana foki.
2. 'Oku mau takitaha fakalele fakasiasi pe 'emau ngaahi polokalama 'a e potungāue 'a fāfine.

FOKOTU'U ATU

'ALOISIA FINAU – SEKELITALI

Tali 'e he fakataha 'a e lipooti na'e fakamatala'i 'e 'Aloisia Finau.

(v) Hiva 'a e Siasi? (Mei he Komiti Hiva & Ifi Palasa)

- TAPU KIHE 'AFIO 'AE 'OTUA, TAPU KIHE SEA 'OE FAKA-TAHA 'EIKI NI. PEA 'OKU OU KOLE KEU HUFANGA ATU 'IHE NG FK-TAPU KUO FK-TOKA HE KAMATA'ANGA 'OE FK-TAHA 'EIKI NI.
  - SEA, 'OKU FKFETA'I PE KOMITI NI 'I HO'O KEI LAUMALIE, PEA 'OKU KEI LAU MONUU AI E SEA, TALEKITA KAE PEHEE KIHE FAI-IFI & FAIHIVA LAHI MOE NG TO'UKUPU NGAUE 'OE KOMITI NI KIHE KUATA NI.
  - SEA, HANGE KOE NG FATONGIA KUO TAU SITU'A KIAI. KOE FATONGIA FK-HIVA PE NA'E FKKAKATO PEA LAVA LELEI 'IHE FK-TAHA FKVAHEFONU 2023.
  - 'OKU FK-FOFONGA ATU E SEA & TALEKITA KAE PEHEE KIHE KOMITI NI E FKMALO KIHE NG NGAUE FK-HIVA KOTOA PE HANGEE NA'A KE ME'A 'AKI HONO FKMALO'IA LOLOTONGA E NG OUAU 'OE FK-TAHA FK-VAHEFONU.
- KOE ONGOONGO :**
- 'OKU KEI FKHOKO MAFANA PE NG AKOHIVA & AKOIFI 'O FAI TATAU PE I VIKATOLIA PEA MO NSW, 'AE TEU ATU KIHE FOLAU 'AE MAA'IMOA HIFOFUA (HIVA 'AE VAHEFONU) KIHE KONIFELNISI 2023. KOE LOTU PE IA MOE 'ANAU MELIE 'AE KOMITI NI, KE TOKA MAI E HOIFUA 'AE 'OTUA PEA HOKO E TEU MOE NGAUE 'OKU TAU FAI, KOE LANGILANGI 'ANGA HONO HUFA.
  - E TOKI FOKI MAI FOLAU PEA FKKAKATO E TOENGA NG LIPOOTI KIHE KUATA SEPTEMBER.

FOKOTU'U ATU**FK-'APA'APA ATU**

SEKELITALI- SIONE FA

Tali 'e he fakataha 'a e lipooti na'e fakamatala'i 'e he Fakafofonga 'o e Hiva, 'Apisai Makasini.

(vi) Haafe Houa?**(vii) Liliu Tohi?****(viii) Potungāue Ako Tokoni'i 'a e Kau Faifekau mo e Kau Setuata?**

(ix) Faletohi 'Otumotu Anga'ofa?

(x) Fale Paaki Taulua?

(xi) Tungi Arcade?

(xii) Tohi Fanongonongo?

(xiii) Poate Ngāue ki Muli?

(k) Kuo 'a'ahi 'a e Kau Faifekau ki he ngaahi Lautohi Pule'anga ke fai ai ha lesoni faka - Tohi Tapu?

(l) Ko e hā 'a e me'a te tau lava fai ke tokoni ki he fakatau atu 'o e Tohi Fanongonongo?

(m) Ko e hā ha ngāue kuo fai 'i he Kuata ni?

'Oku 'ikai

(n) Ko e hā ha me'a te tau fai ke faka'āsili lelei 'a e ngāue? Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala ki he ngaahi fokotu'u.

A. Ko e ngaahi fokotu'u fakavahe

1. Vahe Pulela'a

a. Katakī 'o 'omi ha fakamatala ki he tu'unga 'oku 'i ai 'a e ngāue ki he 'api 'o e vahefonua 'i Berkshire Park.

Fakamatala

SUNE 10, 2023

TAUMU'A TEFITO 'OE NGAUE

(1) Ke ma'u ha fale'i fakapalofesinale, totonu, mo'oni pea mo falala'anga ki he konga kelekele pea mo hono ngaahi tu'utu'uni.

(2) Ke tokoni 'a e fale'i fakapaloesinale ni ki he faitu'utu'uni 'a e Siasi ki he halafononga 'oku taau pea mo fakapotopoto taha ki he 'api 'o Berkshire.

MEMIPA

1. Rev Dr Tevita Koloa'ia Havea (Sea)
2. Rev Sione 'Ale
3. Rev Etuate Manuofetoa
4. Dr Leimoni Taufu'i
5. Sione Katoa
6. Lisiate 'Ulufonua (Sekelitali)
7. 'Olivia Fakatulolo
8. 'Ema Uhi
9. Telusa Tu'i'onetoa
10. Uelenitoni Tu'ulakitau (Loea)
11. Moala Manoa
12. Sione Siale (Building Certifier)
13. John Martin, Uniting Property Convenor (co-opted)
14. Ian MacGilvray, Retired Architect (co-opted)

2. Vahe Hihifo
3. Vahe Hahake
4. Vahe Loto - 'oku 'ikai
5. Vahe Kolo - 'oku 'ikai
6. Vahe Vikatolia/Saute Aositelelia - 'oku 'ikai
7. Vahe Kuinisilani - 'oku 'ikai
8. Vahe Western Aositelelia - 'oku 'ikai

E. Ngaahi Me'a Makehe:

1. *Savea ki he To'utupu 'i 'Aositelelia*
2. *Ongoongo Fakamuimitaha ki he Konisitutone*
  - *Kakato 'a e ngāue ki hono fakalelei 'i Siulai 14,2023. Pea hoko leva ki he ngaahi fakataha'anga 'a e Siasi.*

1. NGAUE KUO FAKAHOKO KI BERKSHIRE PARK

- Kuo Ma'u 'a e Town Planner Falala'anga 'ae Siasi 'i Me, 2023.
Michael Rowe - Planning Director / Ethos Urban
173 Sussex Street, Sydney NSW
  - Kuo 'osi kakato 'a hono vakai'i 'a e ngaahi tu'utu'uni kotoa pe fekau'aki moe kelekele

2. FOKOTU'UTU'U NGAUE KE HOKO ATU

Siulai 14,
2023

- 'A'ahi 'ae Town Planner ki Berkshire Park & Fakataha ai moe Komiti.

3. KAKATO 'A E TAUMU'A 1 & 2

Kuata Sepitema 2023,

- i. Kuo maa'u mo kakato 'a e fale'i fakapotopoto 'a e Town Planner pea mo e Komiti fekau'aki pea mo e halafononga 'oe kelekele 'i 100-106 First Road, Berkshire Park.
- ii. Ke fai tu'utu'uni 'a e Siasi (Kuata Sepitema) ki he halafononga 'oku taau mo fe'unga pea mo e 'api ni.

(ng) Ko hai 'oku tau fili ki he tu'unga Setuata Lahi? Fakatokanga'i pe 'e he fakataha 'a e hingoa kuo fili.

Ko e toko ua (2) na'e fili mei he Kuata Tisema 2022.

- i. Sione Katoa – Setuata Lahi 'o e Vahefonua
- ii. Samisoni Taelangi – Tokoni

(o) Ko hai kuo 'osi fili ke fakafongga ki he Fakataha Faka-Vahefonua? (Kuata Ma'asi)

(p) Ko hai 'oku tau fili ke fakafongga ki he Konifelenisi? (Kuata Ma'asi) Fakatokanga'i pe 'e he fakataha 'a e hingoa kuo fili.

Kau Fakafongga kuo fakapapai'i mei he Fakataha Fakavahefonua Lahi 2023. Na'e tu'utu'uni ai 'a e Sea ke tanaki atu aipe mo e hingoa tu'u talifaki ki he fakafongga.

1. Rev Sione 'Ale, Faifekau Pule Le'ole'o
2. Rev Dr Lousiale Uasike-Mone
3. Rev Setelo Katoa
4. Rev Viliami 'Ofahengaue
5. Rev Uikelotu 'Ohuafi
6. Sione Katoa, Setuata Lahi 'a e Vahefonua
7. Rev Tevita Mone

Kau Fakafongga Paloti ki he Konifelenisi 'e toko 5

1. Samisoni Taelangi
2. Viliami Tuiaki
3. Semisi Vakalahi
4. Kesikou Ikahihifo
5. Talanoa Latu

(s) Ko hai ha taha te tau fakaongo ki he Fakataha-Fakavahefonua ke Faifekau Akoako?

Fakatokanga'i pe 'e he fakataha 'a e hingoa kuo fili.

Ko e ngaahi hingoa 'eni kuo 'osi fakapapai'i mei he fakataha fakavahefonua fakafaifekau 'o e 2023 pea kuo 'osi 'ave honau hingoa kotoa ki Tonga.

1. Nelo Pomaama Liu	6. Vika Fa'ulao
2. Tu'ipulotu Vaeatangitau	7. Kulisitofa Mafi
3. 'Isileli Heitonga	8. Peni Havili
4. Sonasi Kanongata'a	9. Moala Manoa
5. Sositeni Sefesi	10. Viliami Tuiaki.

(t) 'Oku 'i ai ha Fefine Akonaki kuo pekia he ta'u ni? ('E toki fakahoko ia 'i Sepitema)

1. Ma'u Lamipeti Morel.-Pulela'a, Mt. Druitt NSW
2. Tokilupe Kula -Laumalie Ma'oni'oni, Minto NSW

(u) 'E fai ki fe' pea fai fakaku'a e Fakataha Faka-Kuata kaha'u?

Toki fanongonongo atu

4. KO E FAKATAHA FAKA-MALANGA

(a) Ko hai 'oku tau 'i heni?

-fokotu'u atu ke tau ngāue'aki pe kau poaki he kamata, tali 'e he fakataha

(e) Pe 'oku kau kovi ha me'a ki ha Taha Malanga?

'Oku 'ikai

(f) Pe ko hai ha taha 'e fakahoko 'i he kuata ni?

'Io. Tali 'e he fakataha 'a e hingoa ni.

1. Vahe Pulela'a, Siasi Fietakalangi - 'IENI 'ALOUA.
2. Vahe Kuinisolani, Mo'unga Heamoni – SIONE 'AHOLELEI.

Faifekau Potungāue- ko e fakatokanga ngāue pe ki hono tokoni'i 'a e Kau Malanga.

(h) Pe ko hai ha taha Malanga 'Ahi'ahi ke nofo 'i he'ene 'Ahi'ahi ?

'Io. Tali 'e he fakataha 'a e hingoa ni.

1. Vahe Pulela'a, Siasi Pulela'a - LOTE FINAU

(i) Pe ko hai ha Malanga 'Ahi'ahi 'oku tau pehe ke fakahoko 'i he Kuata Kaha'u?

'Oku 'ikai.

(k) Pe 'oku 'i ai ha taha ke fokotu'u ke Malanga 'Ahi'ahi?

'Io. Tali 'e he fakataha 'a e hingoa ni.

1. Vahe Pulela'a, Siasi Konisenisi Fakahaohaoa - PIUAKALA TUFUNGA
2. Vahe Hihifo, Siasi Laumalie Ma'oni'oni – BELGRAVE VAILANU.

(l) Pe 'oku 'i ai ha taha na'e nofo mei he tu'unga Malanga pea 'oku tau pehe ke toe Malanga 'Ahi'ahi?

'Oku 'ikai

(m) Pe kuo hiki ha Taha Malanga mei he Vahenga Ngāue ni he Kuata ni? 'Io. Tali 'e he fakataha 'a e hingoa ni.

Heneli Lafitani mo e Hoa, Vahe Hahake, Siasi Tafengamonū.

(n) Pe 'oku 'i ai ha Taha Malanga 'oku tau tali mei he Vahenga Ngāue 'e taha? 'Io. Tali 'e he fakataha 'a e hingoa ni.

Siaki 'Ali, Vahe Hihifo, Vai Sailoame.

(ng) Pe 'oku 'i ai ha'atau me'a ke fale'i 'a e Konifelenisi kau ki he lesoni mo e sivi 'a e Kau Malanga?

'Oku 'ikai

(o) Pe ko e hā ha me'a ke tau fai ke faka'āsili lelei ai 'a e ngāue?

'Oku 'ikai.

(p) Pe fai fakakū 'a e Fakataha kaha'u?

Ke toki fanongonongo atu.

(s) Pe 'oku 'i ai ha Malanga kuo pekia 'i he Kuata ni? Tali 'e he fakataha 'a e ngaahi hingoa ko 'eni.

1. 'Io, Sekona Taungakava Latu, Siasi Fietakalangi, Vahe Pulela'a
2. Leae'uhila 'Ahokava, Siasi Konisenisi Fakahaohaoa, Vahe Pulela'a

3. Ma'u Lamipeti Morel, Siasi Pulela'a, Vahe Pulela'a
4. Tokilupe Kula, Siasi Laumalie Ma'oni'oni, Vahe Hihifo.

SEA – Fakamalo

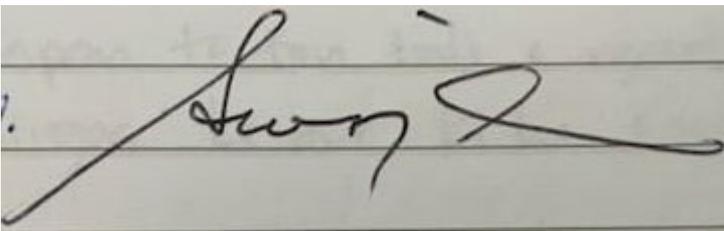
- foaki e Certificate malanga Hoko 'a 'IENI 'ALOUA moe lotu fakatapui.

Himi Tuku: 540

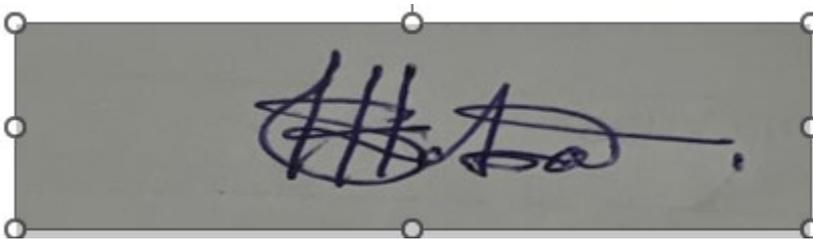
SEA– Lotu mavahe ma'ae kau pekia lolotonga e vaha'a Kuata Ma'asi ki Siune.

-KELESI

SETUATA LAHI – LEA FAKAMALO.

Sea:

Sekelitali: